

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Inatsisartut vedtog under EM 2019 en ændring af § 37 i Forretningsordenen for Inatsisartut, med ikrafttræden 1. juli 2020.

Det foreliggende forslag har til formål at sikre fuld overensstemmelse mellem den nævnte bestemmelse og den bestemmelse i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, som omhandler Naalakkersuisuts pligt til at besvare spørgsmål fra medlemmer af Inatsisartut.

Forslaget medfører således ingen ændring af den fra 1. juli gældende retstilstand.

2. Hovedpunkter i forslaget

2.1. Spørgsmål fra medlemmer af Inatsisartut

Der foreslås en ny affattelse af inatsisartutlovens § 12, som regulerer inatsisartutmedlemmers ret til at indhente oplysninger om et offentligt anliggende ved at stille spørgsmål til Naalakkersuisut. De spørgsmål, inatsisartutmedlemmerne kan stille efter denne bestemmelse, er også kendt under betegnelsen ”§ 37-spørgsmål”, fordi spørgeproceduren er beskrevet i § 37 i Forretningsordenen for Inatsisartut.

Inatsisartut's forretningsorden indeholder i § 37 de nærmere procedureregler for fremsættelse og besvarelse af sådanne spørgsmål. Indtil efterårssamlingen 2019 indeholdt denne bestemmelse i stk. 2 også en kortfattet beskrivelse af situationer, hvor Naalakkersuisut så sig ude af stand til at besvare spørgsmålet. Herom var der fastsat følgende: ”*Erklærer Naalakkersuisut, at det ikke ser sig i stand til at besvare spørgsmålet, er sagen dermed slut.*”

Denne formulering var i de senere år blevet en kilde til usikkerhed, eftersom Naalakkersuisut i en række tilfælde havde rejst tvivl om rækkevidden af svarforpligtelsen samt om de krav, som gælder for § 37-spørgsmål.

Derfor vedtog Inatsisartut på efterårssamlingen 2019 under dagsordenspunkt EM 2019/26 en ændring af sin forretningsorden, herunder af § 37. Med ændringen præciseredes proceduren for § 37-spørgsmål og Naalakkersuisuts svarpligt. For så vidt angår svarpligt følger det af den

nye affattelse af § 37, at Naalakkersuisut er forpligtet til at besvare spørgsmål fra medlemmer af Inatsisartut, bortset fra i følgende tilfælde:

- Hvis Naalakkersuisut ikke er i stand til at tilvejebringe oplysninger til brug for besvarelsen.
- Hvis tilvejebringelse af oplysninger til brug for besvarelsen ville kræve et betydeligt forbrug af tid og ressourcer.
- Hvis de ønskede oplysninger er omfattet af tavshedspligt.

Den pågældende ændring af forretningsordenens § 37 træder først i kraft den 1. juli 2020. Formålet hermed var at give Formandskabet for Inatsisartut tid til at fremsætte forslag til ændring af § 12 i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, således at der fra ændringens ikrafttræden sikres fuld overensstemmelse mellem henholdsvis forretningsordenens og Inatsisartutlovens bestemmelser om spørgsmål til Naalakkersuisut.

Det foreliggende forslag har til formål at sikre denne overensstemmelse, såvel mellem bestemmelserne i de to regelsæt, som mellem lovbemærkningerne hertil.

Kun bestemmelser svarende til forretningsordenens overordnede bestemmelser om Inatsisartutmedlemmers ret til at indhente oplysninger gennem spørgsmål til Naalakkersuisut og om Naalakkersuisuts svarpligt er medtaget i lovforslaget. Bestemmelser om de nærmere procedurer for spørgsmål og besvarelser er således ikke medtaget i lovforslaget, idet denne regulering fortsat må henhøre under Forretningsorden for Inatsisartut.

For en yderligere uddybning af baggrunden for den ændrede formulering af spørgeretten kan der henvises til bemærkningerne til EM2019/26, herunder især afsnit ”2.6. Præcisering af procedure for fremsættelse af § 37-spørgsmål”. Her fremgår blandt andet, at inatsisartutmedlemmernes mulighed for at stille § 37-spørgsmål er et led i Inatsisartut’s kontrol med Naalakkersuisut, og at besvarelserne udgør et væsentligt redskab i det enkelte medlems deltagelse i Inatsisartut’s udøvelse af den lovgivende og bevillingsgivende magt. Offentliggørelsen af besvarelserne sikrer samtidig offentligheden indsigt i Naalakkersuisuts virke og i samfundets forhold. Det har derfor været et hovedhensyn bag den foretagne afgrænsning af Naalakkersuisuts svarforpligtelse, at pligten til at besvare § 37-spørgsmål ikke bør begrænses mere end nødvendigt.

2.2. Parallelopstilling af gældende ret og ændringsforslaget

Forslaget sammenholdt med gældende ret	
<i>Gældende formulering</i>	<i>Ændringsforslaget</i>
	§ 1 I inatsisartutlov nr. 26 af 18. november 2010 om Inatsisartut og Naalakkersuisut, som ændret ved inatsisartutlov nr. 12 af 29. november 2013 og inatsisartutlov nr. 30 af 9. december 2015, foretages følgende ændringer:
<p>§ 12. Ønsker et medlem af Inatsisartut at indhente oplysninger om et offentligt anliggende, kan dette ske ved spørgsmål til Naalakkersuisut.</p>	<p>1. § 12 affattes således: ” § 12. Ønsker et medlem af Inatsisartut at indhente oplysninger om et offentligt anliggende, kan dette ske ved spørgsmål til Naalakkersuisut. <i>Stk. 2.</i> Naalakkersuisut er ikke forpligtet til at besvare et spørgsmål, hvis: 1) Naalakkersuisut ikke er i stand til at tilvejebringe oplysninger til brug for besvarelsen, 2) tilvejebringelse af oplysninger til brug for besvarelsen ville kræve et betydeligt forbrug af tid og ressourcer, eller 3) de ønskede oplysninger er omfattet af tavshedspligt.”</p>
	§ 2 Inatsisartutloven træder i kraft den 1. juli 2020.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

FM 2020/168

Sagsnr.: 01.25.01/20FM-LABU-00168

Inatsisartut vedtog under EM 2019 en ændring af § 37 i Forretningsorden for Inatsisartut, med ikrafttræden 1. juli 2020.

Det foreliggende forslag har til formål at sikre fuld overensstemmelse mellem den nævnte bestemmelse og den bestemmelse i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, som omhandler Naalakkersuiuts pligt til at besvare spørgsmål fra medlemmer af Inatsisartut.

Forslaget medfører således ingen ændring af den fra 1. juli gældende retstilstand, og indebærer derfor – isoleret set – heller ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

Om de økonomiske og administrative konsekvenser af den præcisering af Naalakkersuisuts svarpligt, som blev vedtaget under EM2019, henvises til bemærkningerne til EM2019/26.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget indebærer ingen konsekvenser for erhvervslivet.

5. Konsekvenser for miljø, natur og folkesundhed

Forslaget indebærer ingen konsekvenser for miljøet, naturen eller folkesundheden.

6. Konsekvenser for borgerne

Forslaget indebærer ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for borgerne.

7. Andre væsentlige konsekvenser

Forslaget har ingen andre væsentlige konsekvenser.

8. Høring af myndigheder og organisationer m.v.

Forslaget har i perioden fra 1. til 21. marts 2020 været sendt i høring i Formandens Departement samt Departementet for Finanser.

Forslaget har ikke været sendt i offentlig høring, da det i udgangspunktet ikke vil påvirke borgernes retsstilling, men alene samarbejdet mellem Inatsisartut's og Naalakkersuisut, samt disse to institutioners arbejde og vilkår.

Der er modtaget høringssvar fra Departementet for Finanser. I det følgende gengives høringssvaret, idet kommentarer hertil er anført i kursiv:

Departementet hæfter sig ved, at forslaget om tilføjelse af et nyt stk. 2 til § 12 er en kopi af den på EM 2019 vedtagne ændring af forretningsordenens § 37. Det er fortsat departementets opfattelse, at den derved vedtagne udvidelse vil resultere i øget ressourceforbrug til besvarelse af § 37 spørgsmål, ligesom det beklageligvis er blevet vanskeligere at henvise spørgsmål til at blive besvaret i forbindelse med redegørelser eller større udredningsarbejder.

Redegørelsen for forslagets økonomiske og administrative konsekvenser er præciseret, i overensstemmelse med bemærkningerne til seneste ændring af Forretningsordenen for Inatsisartut.

Hvad angår muligheden for at henvise spørgsmål til at blive besvaret i forbindelse med redegørelser eller større udredningsarbejder, indebærer forslaget ikke ændringer.

Det følger således af forslagets affattelse af § 12, stk. 2, nr. 2, at Naalakkersuisut ikke er forpligtet til at besvare et spørgsmål, hvis tilvejebringelse af oplysninger til brug for besvarelsen ville kræve et "betydeligt" forbrug af tid eller ressourcer.

Det er i bemærkningerne til § 12 i den gældende Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut anført, at Naalakkersuisut om fornødent må udfolde "rimelige anstrengelser" for at få et spørgsmål belyst nærmere.

Den foreslåede formulering af § 12, stk. 2, nr. 2, er identisk med forretningsordenens § 37, stk. 2, nr. 2, efter seneste ændring, med ikrafttræden 1. juli 2020. Det er i bemærkningerne til forretningsordensændringen oplyst, at der ikke med formuleringen er tilsigtet en ændring af hidtidig praksis.

Naalakkersuisut vil således f.eks. ikke være forpligtet til at besvare et § 37-spørgsmål, hvis besvarelsen ville kræve omfattende dataindsamling eller komplekse analyser.

I tilfælde, hvor Naalakkersuisut afviser at besvare et § 37-spørgsmål under henvisning til § 37, stk. 2, nr. 2, vil spørger efterfølgende eventuelt kunne fremsætte et beslutningsforslag, som pålægger Naalakkersuisut at tilvejebringe de ønskede oplysninger. Det vil så være op til Inatsisartut at afgøre, hvorvidt sagen har en sådan prioritet, at de fornødne administrative ressourcer skal afsættes.

Departementet erindrer om, at Inatsisartut på FM 2019 som punkt 107 vedtog: "Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Inatsisartut anmoder Formandskabet for Inatsisartut om at fremsætte forslag til ændring af Forretningsordenen for Inatsisartut, hvorved det fastsættes, at enhver udgift, som afholdes af Inatsisartut og dets administration er omfattet af offentlighed, og at

enhver således har ret til at gøre sig bekendt hermed.” I Lovudvalgets betænkning til punktet anføres, at Ombudsmanden opfordrer til, at sådanne regler, såfremt de ønskes indført, fastsættes i en lov, fremfor i Forretningsordenen for Inatsisartut.

Departementet henstiller, at det overvejes at indarbejde de omhandlede ændringer i foreliggende forslag.

Det er korrekt, at Ombudsmanden (som oplyst i Lovudvalgets betænkning til FM2019/107) har opfordret til, at eventuelle regler om aktindsigt i Ombudsmandsembedets udgiftsbilag fastsættes ved lov.

Under behandlingen af FM2019/107 oplyste Ombudsmanden således i et svar til Inatsisartut, at Ombudsmanden sjældent (måske en gang hvert andet år) modtager anmodninger om aktindsigt, og at Ombudsmanden altid imødekommer sådanne anmodninger, for så vidt anmodningen ikke strider mod, hvad der gælder for aktindsigt efter offentlighedsloven. Ombudsmanden har aldrig modtaget anmodninger om aktindsigt i udgiftsbilag, men en anmodning om aktindsigt i udgiftsbilag vil blive behandlet efter samme princip. Ombudsmanden havde på denne baggrund vanskeligt ved at se behovet for fastsættelse af bestemmelser, som pålægger Ombudsmanden at imødekomme en anmodning om aktindsigt i embedets bilag. Ombudsmanden havde imidlertid ikke bemærkninger til, hvis Inatsisartut måtte vurdere dette anderledes.

Ombudsmanden henstillede imidlertid, at bestemmelser, som forpligter Ombudsmanden til at give aktindsigt i embedets udgiftsbilag, i givet fald vedtages ved lov, fremfor i Forretningsordenen for Inatsisartut. Baggrunden for denne henstilling er, at Ombudsmanden i udførelsen af sit hverv er uafhængig af Inatsisartut, jf. § 6, stk. 1, i Inatsisartutloven om Ombudsmanden for Inatsisartut.

Ved Inatsisartut's vedtagelse af FM2019/107 blev Formandskabet for Inatsisartut anmodet om at fremsætte forslag til ændring af Forretningsordenen for Inatsisartut, ”hvorefter det fastsættes, at enhver udgift, som afholdes af Inatsisartut og dets administration er omfattet af offentlighed, og at enhver således har ret til at gøre sig bekendt hermed.” Som beslutningsforslaget var formuleret, omfattede det ikke Inatsisartut's underliggende institutioner (Ombudsmanden).

Inatsisartutbeslutningen forpligter således ikke Formandskabet til at fremsætte et forslag hvorefter det fastsættes, at enhver udgift, som afholdes af Ombudsmanden for Inatsisartut er omfattet af offentlighed – men Formandskabet er naturligvis ikke afskåret herfra.

Formandskabet har på nuværende tidspunkt ikke taget endelig stilling til, hvorvidt et sådant forslag skal fremsættes.

Formandskabet har noteret sig, at § 6, stk. 2, i Inatsisartutloven om Ombudsmanden for Inatsisartut giver hjemmel til, at ”Inatsisartut kan fastsætte almindelige bestemmelser om Ombudsmandens virksomhed.” Formandskabet har imidlertid også noteret sig Ombudsmandens henstilling.

En mulighed, som på denne baggrund eventuelt vil kunne overvejes, er at indføje en bestemmelse om aktindsigt i Ombudsmandsinstitutionens udgiftsbilag i Inatsisartutloven om Ombudsmanden for Inatsisartut.

Hvad angår aktindsigt i udgifter, som afholdes af Inatsisartut og dets administration, følger det af den vedtagne Inatsisartutbeslutning, at bestemmelser herom skal fastsættes i Forretningsordenen for Inatsisartut. Et forslag til ændring af forretningsordenen er under udarbejdelse. Forslaget indeholder bestemmelser til opfyldelse af Inatsisartutbeslutningen.

Bemærkninger til forslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Den gældende Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut indeholder i § 12 en bestemmelse, i henhold til hvilken et medlem af Inatsisartut kan indhente oplysninger om et offentligt anliggende ved spørgsmål til Naalakkersuisut.

Til stk. 1

Stk. 1 videreføres uændret.

Forretningsordenen for Inatsisartut indeholder en bestemmelse med samme ordlyd (§ 37, stk. 1, 1. pkt.).

Det er fortsat et krav, at et § 37-spørgsmål skal vedrøre et ”offentligt anliggende”.

FM 2020/168

Sagsnr.: 01.25.01/20FM-LABU-00168

Udtrykket ”offentligt anliggende” skal forstås meget bredt og omfatter alle forhold, som kan være genstand for offentlig regulering eller beslutningstagning, eller som på anden måde berører fælles samfundsinteresser, herunder også f.eks. forhold knyttet til selvstyrejede aktieselskabers virksomhed.

Kravet om, at et § 37-spørgsmål skal vedrøre et offentligt anliggende, udelukker fremsættelse af spørgsmål, som vedrører et Naalakkersuisutmedlems rent private forhold

Naalakkersuisut har i praksis afvist at besvare § 37-spørgsmål om, hvorledes enkelte koalitionspartier har forholdt sig til et anliggende, hvorom Naalakkersuisut har truffet beslutning. Bestemmelsen tilsigter ikke en ændring af denne praksis. § 37-spørgsmål, som har til formål at afklare grundlaget for et eventuelt retligt ministeransvar i henhold til § 4 i landstingsloven om Naalakkersuisutmedlemmers ansvarlighed, må Naalakkersuisut dog have pligt til at besvare.

Udtrykket ”oplysning” omfatter såvel faktuelle som retlige oplysninger samt oplysninger om politiske vurderinger og hensigter.

Spørgsmål stilles i praksis normalt til ”Naalakkersuisut”, fremfor til et bestemt medlem af Naalakkersuisut. Måtte et § 37-spørgsmål undtagelsesvis være stillet til et bestemt medlem af Naalakkersuisut, må det pågældende spørgsmål som udgangspunkt forventes besvaret af det pågældende medlem af Naalakkersuisut. At et § 37-spørgsmål er rettet til et bestemt medlem af Naalakkersuisut, binder dog ikke Naalakkersuisut til at lade netop dette medlem besvare spørgsmålet. Dette følger af § 23, stk. 1, i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, hvorefter Formanden for Naalakkersuisut fordeler anliggender mellem medlemmerne af Naalakkersuisut.

Til stk. 2

Det påhviler Naalakkersuisut som en embedspligt at afgive en retvisende og fyldestgørende besvarelse, jf. § 6, stk. 2, i landstingsloven om Naalakkersuisutmedlemmers ansvarlighed, hvoraf det fremgår, at et medlem af Naalakkersuisut ikke må give Inatsisartut urigtige eller vildledende oplysninger. Et medlem af Naalakkersuisut må endvidere ikke under behandlingen af en sag i Inatsisartut fortie oplysninger, der er af væsentlig betydning for Inatsisartut’s bedømmelse af sagen.

At Naalakkersuisut er forpligtet til at afgive en fyldestgørende besvarelse, indebærer ikke nødvendigvis, at besvarelsen skal være udførlig. Hvis de oplysninger, som efterspørgeres, er offentligt tilgængelige, f.eks. på en hjemmeside eller i en tidligere afgivet redegørelse, vil det være tilstrækkeligt at henvise til, hvor oplysningen kan findes. Henvisningen bør dog være tilstrækkelig præcis til, at spørgeren uden større vanskeligheder vil kunne finde de ønskede oplysninger.

Stk. 2 afgrænser Naalakkersuisuts svarforpligtelse, idet bestemmelsen oplister de tilfælde, hvor Naalakkersuisut ikke er forpligtet til at besvare et § 37-spørgsmål.

Det drejer sig for det første om tilfælde, hvor Naalakkersuisut er ude af stand til at tilvejebringe oplysninger til brug for besvarelsen (stk. 2, nr. 1).

Det drejer sig for det andet om tilfælde, hvor tilvejebringelse af oplysninger til brug for besvarelsen ville kræve et ”betydeligt” forbrug af tid eller ressourcer (stk. 2, nr. 2).

Det er i bemærkningerne til § 12 i den gældende Inatsisartutlov om Inatsisartut og Naalakkersuisut anført, at Naalakkersuisut om fornødent må udfolde ”rimelige anstrengelser” for at få et spørgsmål belyst nærmere. Der er ikke med formuleringen tilsigtet en ændring af hidtidig praksis.

Naalakkersuisut vil således f.eks. ikke være forpligtet til at besvare et § 37-spørgsmål, hvis besvarelsen ville kræve omfattende dataindsamling eller komplekse analyser.

I tilfælde, hvor Naalakkersuisut afviser at besvare et § 37-spørgsmål under henvisning til stk. 2, nr. 2, vil spørger efterfølgende eventuelt kunne fremsætte et beslutningsforslag, som pålægger Naalakkersuisut at tilvejebringe de ønskede oplysninger. Det vil så være op til Inatsisartut at afgøre, hvorvidt sagen har en sådan prioritet, at de fornødne administrative ressourcer skal afsættes.

Endelig drejer det sig for det tredje om tilfælde, hvor de ønskede oplysninger er omfattet af tavshedspligt.

I henhold til § 27, stk. 1, i landstingsloven om sagsbehandling i den offentlige forvaltning er en oplysning omfattet af tavshedspligt, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som fortrolig, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Særligt fremhæves i landstingsloven bl.a. følgende interesser:

- Rigets sikkerhed eller forsvar.
- Rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner.
- Gennemførelse af offentlig kontrol, regulerings- eller planlægningsvirksomhed eller af påtænkte foranstaltninger i henhold til skatte- og afgiftslovgivningen.
- Det offentliges økonomiske interesser, herunder udførelsen af det offentliges forretningsvirksomhed.
- Enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers interesse i at beskytte oplysninger om deres personlige eller interne, herunder økonomiske, forhold.
- Enkeltpersoners eller private selskabers eller foreningers økonomiske interesse i at beskytte oplysninger om tekniske indretninger eller fremgangsmåder eller om drifts- eller forretningsforhold.

Naalakkersuisut må i besvarelsen af § 37-spørgsmål ikke uden videre fortie oplysninger, fordi de er omfattet af tavshedspligt, men kan i stedet meddele, at der foreligger oplysninger, der på grund af nærmere angivne forhold ikke kan viderebringes.

Naalakkersuisuts forpligtelse til at besvare § 37-spørgsmål må antages at bortfalde efter udskrivelse af et valg, også hvor et § 37-spørgsmål er fremsat forud for valgudskrivelsen. Dette følger af, at Naalakkersuisut efter valgudskrivelsen fungerer som et forretnings-Naalakkersuisut, jf. § 29 i Inatsisartutloven om Inatsisartut og Naalakkersuisut, og derfor kun kan ”foretage sig, hvad der er fornødent til embedsforretningernes opretholdelse.”

§ 37-spørgsmål, som ikke er besvaret, bortfalder ved valgets afholdelse. Et sådant § 37-spørgsmål besvares således ikke efter valgets afholdelse af et nyt Naalakkersuisut, og må fremsættes på ny, såfremt spørgeren er genvalgt og fortsat ønsker spørgsmålet besvaret.

Til § 2

Bestemmelsen angiver forslagets ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås, at lovændringen træder i kraft den 1. juli 2020.

Tidspunktet er valgt i overensstemmelse med tidspunktet for ikrafttræden af ændringer til § 37 i gældende Forretningsorden for Inatsisartut, som nærværende forslager relateret til. Der henvises til ikrafttrædelsesbestemmelsen i § 2, stk. 2, i vedtaget forslag til ændring af Forretningsorden for Inatsisartut (EM 2019/26).

FM 2020/168

Sagsnr.: 01.25.01/20FM-LABU-00168